

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКО-РОСІЙСЬКИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН: ВЗАЄМОДІЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ

Кінцеві тенденції українсько-російських двобічних взаємин посилюють напругу в економічному співробітництві. Події кінця 2013–2016 рр. стали переламним моментом в історії українсько-російських відносин і ознаменували новий період у становленні міжнародної суб'єктності України на світовій арені.

Україна і Росія є взаємозалежними у економічній сфері, ця взаємозалежність штовхає обидві країни на співпрацю. Економічні відносини України і РФ мають ряд проблемних тем. Наприклад, питання постачання російського газу на український ринок, газового транзиту, взаємного доступу російських і українських інвесторів до потрібних активів, поставки української сільгосппродукції на російський ринок, кооперація у військово-промисловому комплексі, доступ українських виробників до російського трубного ринку і т.д. Ці проблеми мають відчутний вплив на співпрацю обох країн.

При цьому основним фактором впливу на економічні відносини Росії і України є політична ситуація (українська політична криза, від'єднання Криму, російська агресія на українському Сході). Теперішня криза в українсько-російських економічних відносинах не є нетривалим явищем, відбулися докорінні зрушення у політичному кліматі відносин України і РФ, відмінності ментально-ціннісних позицій на рівні громадських суспільств двох держав, призвели ці відносини до своєїрідної "точки неповернення" [1, с. 9-13].

Досить складною і непередбачуваною видається подальша співпраця України з Російською Федерацією за багатьма проектами виробничої кооперації.

Особливої актуальності дана проблематика набуває через необхідність розробки нового концептуального базису міжнародного співробітництва України з РФ на принципах відкритості, незалежності від політичних впливів, прозорості, взаємовигідності, еквівалентності і прагматичності, а також узгодження зовнішньоекономічної політики України з її остаточним євроінтеграційним вибором.

Водночас, через нестабільність зовнішньополітичної ситуації, тотальну невизначеність параметрів глобального економічного середовища та складність довгострокового планування дуже мало уваги було приділено вибору вектора оптимізації економічного співробітництва України з РФ в умовах оновленої дійсності [2].

За сучасних політичних умов економічні зв'язки з Росією можуть будуватися винятково на засадах загально визнаних принципів міжнародного права і норм СОТ. Переміни системного характеру, які повинні відбутися в українсько-російських відносинах у сфері економіки, має зводитися до подальшого:

По-перше, українська економіка має бути структурно змінена у спрямуванні скорочення впливу тих її елементів, які створюють значні ризики в частині безпеки. Це створює напружений рівень залежності відповідних виробництв від політики Росії, яка може вільно блокувати розвиток відповідних сегментів виробництва в Україні заходами обмеження технологічного трансферту та через заборону використання певних об'єктів інтелектуальної власності, пов'язаних з кооперативним виробництвом.

Але навіть відсутність заходів впливу Росії на українське виробництво, подальше існування тісних коопераційних зв'язків між багатьма підприємствами України та Росії все одно буде проблематичним. Оскільки зростають розбіжності в нормах технічного регулювання мірою того, як Україна адаптуватиметься до якісно більш сучасних норм ЄС, це означатиме зростання бар'єрів у взаємних виробничих зв'язках.

По-друге, важливе завдання модернізації української економіки потребує істотного розвитку потенціалу її торговельно-економічних зв'язків, освоєння нових ринків збуту, знаходження нових партнерів кооперації. Зрозуміло, що це не може не мати певного обмежувального впливу на російсько-українські економічні зв'язки, зважаючи на наявність в їх структурі численних застарілих елементів. Водночас, у рамках такої політики можуть зберігатися та навіть створюватися нові можливості для двосторонніх взаємин в економіці, якщо вдасться знаходити формати їх вбудовування у тристоронні або багатосторонні відносини за участю партнерів з ЄС.

По-третє, останній принцип, що визначатиме майбутні зміни в економічній співпраці України і РФ, полягає в тому, що Україна, за умов серйозного ускладнення взаємних політичних відносин, не повинна цілком знищувати взаємовідносини з Росією, щоб не призводити невиправної шкоди своїй економіці і для того, щоб згодом налагодити зв'язки на економічному просторі і забезпечити в створення передумов для можливого в прийдешньому значно продуктивніших і ефективніших зв'язків з новою Росією, що звільниться від впливу теперішньої влади [3, с.92-96].

Беручи до уваги низку проблем сучасного етапу двосторонніх стосунків між Україною і Росією, можливості виробничої кооперації українських і російських підприємств обмежуються. За таких обставин зовнішньоекономічна політика України має виходити, насамперед, з необхідності мінімізації ризиків, пов'язаних з подальшою втратою російських партнерів, а отже і частини російських ринків збуту. Для цього, українські виробники будуть вимушені вивчати зовнішні ринки та налагоджувати торговельні зв'язки з країнами далекого зарубіжжя з метою диверсифікації власного експорту. Проте пошук нових стратегічних партнерів – довгостроковий процес, який потребує від України модернізації промисловості, а також значних інвестицій у розбудову національної інноваційної системи, здатної створювати й використовувати високотехнологічні інноваційні досягнення для виробництва конкурентоспроможної продукції.

1. Будкін В.С. Політичні фактори сучасного ускладнення відносин України з новими незалежними державами / В.С. Будкін // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право): наук. журн. К.: НАУ, 2014. – №2. – С. 8–13.

2. Черних В.В. Перспективи розвитку українсько-російських економічних відносин / В.В. Черних // Ефективна економіка: наук. журн. К.: НАУ, 2014. – №11. [Електронний ресурс] – <http://www.econotyu.nauka.com.ua/?op=1&z=3531>.

3. Сіденко В. Деградація економічних відносин України та Росії: що далі? / Сіденко В. // Центр Разумкова. Національна безпека і оборона. Економіка: наук. журн. К.: НАУ, 2014. – №5-6. – С. 92-96.

Лозинська І.В.

Сумський національний аграрний університет

РОЗВИТОК М'ЯСО-МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ УЧАСТІ УКРАЇНИ В СОТ

Для збільшення кількості поголів'я худоби, підвищення його продуктивності та виробництва якісного молока та м'яса яловичини, важливе значення має надання державою дотації на утримання кожної продуктивної корови, шляхом компенсації нормативних витрат на її вирощування. Це практикується у країнах із ринковою економікою.

Для прикладу, Європейський Союз щорічно витрачає більше 40 млрд. євро на реалізацію програм підтримки сільськогосподарського виробництва, тобто 45% свого